

2.1 Apie Šatrijos Raganą

*Marija Pečkauskaitė-Šatrijos Ragana,
fotografas Adomas Kliučinskis*

Visuomenininkė Šatrijos Ragana

Marija Pečkauskaitė gimė 1877 m. žemaičių bajorų šeimoje, Medingėnų dvare (Plungės rajone). Vaikystę praleido Pečkauskų Labūnavoje, jaunystę – tėvų nuomotame Užvenčio dvare Žemaitijoje. Šeimoje augo dar trys jaunesni Pečkauskų vaikai. Gimnazijos mokslą būsimoji rašytoja išėjo namuose, padedama samdomų **guvernančių**. 1891 m. pradėjo ruošti egzaminams į Sankt Peterburgo Šv. Kotrynos gimnaziją. 1892 m. išlaikė egzaminus į trečiąją klasę, tačiau drėgnas **Petrapilio** oras pakenkė sveikatai, todėl po pusės metų ji grįžo namo, kur gimnazijos kursą tęsė privačiai.

Reikšmingą posūkį būsimos rašytojos gyvenime lėmė pažintis ir bičiulystė su Povilu Višinskiu. 1891 m. jis Pečkauskų buvo pakviestas padėti sūnui Steponui pasiruošti gimnazijai. P. Višinskis tuo metu jau buvo įsitraukęs į **tautinio atgimimo** veiklas. Didžiule dvasinio **poveikio** galia į savo **idealų** erdvę jis įtraukė ir Mariją. Būsimoji rašytoja **nuosekliai** mokėsi lietuvių kalbos, kad galėtų ja kalbėti ne tik **buitinėje** aplinkoje, kaip ligi tol, bet vartoti visavertiškai, o svarbiausia – rašyti.

P. Višinskis paskatino pasirinkti Šatrijos Raganos **slapyvardį**. Raganėlės vardu Mariją jis praminė dėl juodų plaukų ir didelių juodų akių. Kitų **teigimu**, pravardę sugalvojo Židikų gyventojai, mat tik ragana mokėjo šnekėti keturiomis kalbomis ir gydyti. Po vienos išvykos į **Šatrijos kalną**, kurioje dalyvavo ir **Vaižgantas**, Marijai prigijo ir Šatrijos epitetas. Taip atsirado Šatrijos Raganos slapyvardis.

1894 m. rudenį į Užventį, kur tada gyveno Marijos šeima, atvyko jaunas kunigas Kazimieras Bukantas. Ši pažintis tapo lemtinga – Šatrijos Ragana pamilo jauną kunigą ir išsaugojo savo meilę iki gyvenimo pabaigos.

Nuo 1896 m. Lietuvos **periodinėje spaudoje** M. Pečkauskaitė pradėjo spausdinti **apsakymus**, kaimo gyvenimo vaizdelius. 1896 m. išvažiavo į Varšuvą, į **bitininkų** kursus. Šios žinios vėliau jai pravertė ūkyje Židikuose. 1898 m. mirus tėvui Anuprui Pečkauskui, šeima prarado namus. Labūnavos dvaras buvo praskolintas, įkeistas bankui.

2.1 Apie Šatrijos Ragana

1905–1907 m. Marija išvažiavo į Šveicariją, Ciuricho ir Friburgo universitetuose klausė etikos ir pedagogikos paskaitų, žavėjosi V. Fersterio paskaitomis apie jaunuomenės **auklėjimą**. Grįžo 1907 m., persikraustė į Pavandenės dvarą (Telšių apskrityje), į lenkų dvarininkų Sakelių šeimą, mokyti devynių jų vaikų.

1909 m. M. Pečkauskaitė buvo pakviesta mokytojauti Marijampolės „Žiburio“ mergaičių **progimnazijoje**. Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, „Žiburio“ progimnazija persikėlė į Trakus, o 1915 m. gegužę evakavosi į **Voronežą**. Dėl sveikatos būklės Marija nesiryžo **evakuotis** kartu su mokykla, todėl išvyko į Židikus. Tais pačiais metais čia atsikėlė jos motina, sesuo Sofija ir kunigas K. Bukantas. Remiama K. Bukanto ji galėjo atsidėti literatūrinei veiklai.

Nepriklausomybės metais M. Pečkauskaitė įsitraukė į Šv. Vincento Pauliečio **labdarybės** draugijos veiklą, pasirūpino, kad Židikuose būtų atidaryta senelių prieglauda, **ambulatorija**, kurioje kartą per savaitę buvo nemokamai priimami neturtingi ligoniai. Prieglaudai ir ambulatorijai išlaikyti reikalingas **lėšas** rašytoja rinkdavo organizuodama **loterijas**, koncertus, vakarus su vaidinimais. Rūpinosi Židikų **blaivybės** draugijos namų statyba – taip miestelyje atsirado salė viešiesiems renginiams ir **arbatinė**. Čia **paskaitas** skaitydavo, susirinkimuose ar koncertuose dalyvaudavo ir pati rašytoja. **Klebonijoje** atidarė bibliotekėlę vaikams. Galiausiai globojo vienos neturtingos šeimos berniuką, rėmė jo studijas Vytauto Didžiojo universitete ir Belgijoje. Už nuopelnus literatūrai ir **pedagogikai** 1928 m. Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos-filosofijos fakultetas M. Pečkauskaitei suteikė garbės daktarės vardą.

M. Pečkauskaitė mirė 1930 m. liepos 24 d. Židikuose, ten ir palaidota. 1942 m. rašytojos **palaikai** perkelti į kapą-koplyčią. Židikuose veikia rašytojos muziejus. Prie senosios klebonijos, kur ji gyveno, 2006 m. pradėtas formuoti jos vardo parkas.

Pagal Brigitą Speičytę „Šatrijos Ragana“

1. Perskaitykite tekstą „Visuomenininkė Šatrijos Ragana“. Atkreipkite dėmesį į tekste paryškintus žodžius ir išsiaiškinkite jų reikšmes. Savais žodžiais paaiškinkite pateiktus terminus, paaiškinimus užrašykite.

Apysaka –

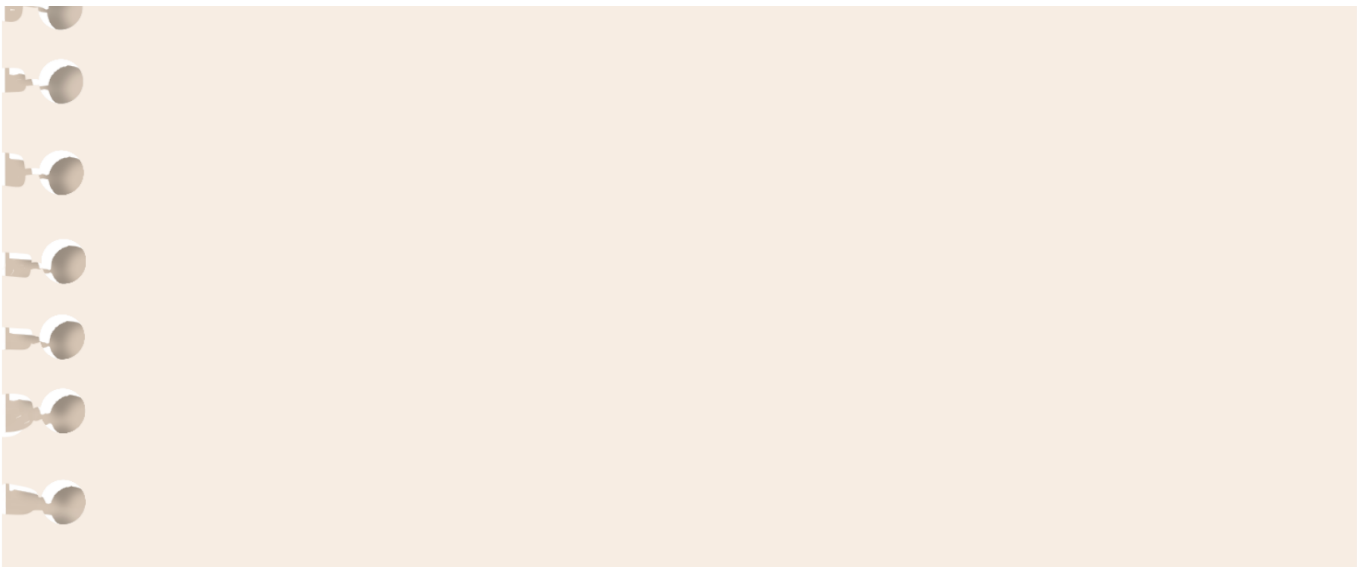
Slapyvardis –

2.1 Apie Šatrijos Raganą

2. Dirbdami poromis ir naudodami apačioje esantį šabloną, sukurkite žodžių domino. Padarykite tiek kortelių, kiek tekste yra paryškintų žodžių. Rekomenduojama žaidimo korteles gaminti iš storesnio popieriaus. Pažaiskite su klasės draugais, apsikeiskite poromis.

Pedagogika —	Mokymo, auklėjimo ir lavinimo mokslas. — Ambulatorija	—
-----------------	--	---

3. Savais žodžiais paaiškinkite, kodėl M. Pečkauskaitė pasirinko Šatrijos Raganos slapyvardį. Paaiškinimą užrašykite.

2.1 Apie Šatrijos Raganą

4. Pažiūrėkite į Lietuvos žemėlapi. Žemėlapyje pažymėkite tas vietas, kurios yra susijusios su Šatrijos Raganos biografija.

5. Remdamiesi skaitytu tekstu, raštu argumentuotai įrodykite, kodėl Šatrijos Raganą galime laikyti visuomenininke.

A writing template consisting of a light pink rectangular box with a red vertical line on the right side. On the left side, there are three white circles stacked vertically, resembling punch holes. The box is held in place by two pieces of blue tape, one at the top-left corner and one at the bottom-right corner.